

Skjemainformasjon

Skjema	Søknadskjema ABM-utvikling (bokmål)
Referanse	287019
Innsendt	23.09.2009 22:45:36

Opplysninger om søker

Søker	
Navn på organisasjonen	Maihaugen / Dikterhjemmene
Institusjonens leder	Ågot Gammersvik
Postadresse	Maihaugveien 1
Postnummer / Poststed	2609 Lillehammer
Tlf. til organisasjon	61288900
Prosjektets kontaktperson	Torunn Herje
Tlf. til kontaktperson	90067836
E-post til kontaktperson	torunn.herje@maihaugen.no
Nettside	http://www.post@maihaugen.no
Org. Nr	955378024

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt

Søknaden gjelder Møteplasser for kunnskaps- og kulturformidling

- ☒ prøver ut nye former for kommunikasjon og formidling i et abm-perspektiv
- ☒ skaper attraktive fysiske og digitale møteplasser og gjerne kombinerer disse
- ☒ stiller spørsmål og sporer til debatt

Tittel på prosjektet "Et menneskes sak er vår alles sak"

Sammendrag av prosjekt

Utstilling i nyrestaurert låve på Aulestad i anledning Bjørnsonåret 2010, basert på et audiovisuelt møte mellom B. Bjørnson og S. Undset (nobelprisvinnere). Deres navn veide tungt i sin tid ideologiske kamp, og deres forhold til ytringsfrihet og menneskerettigheter står her sentralt. Forestillingen består av 13 gigantiske projiseringer på vegger og gulv samt et sammenhengende fortellende lydbilde. Konseptet repr. en dynamisk formidlingsform med muligheter for å presentere stadig nytt innhold.

Prosjektbeskrivelse

Bakgrunn

Dikterhjemmene ved Maihaugen består av hjemmene til to av våre nobelprisvinnere i litteratur, Aulestad og Bjerkebæk. I tilknytning til Dikterhjemmene ønsker museet nå å skape faste litteraturarenaer og formidlingsarenaer som kan være med å gi et større publikum tilgang til litteraturopplevelser og litteraturdebatt (en litterær puls). Publikumsbygget på Bjerkebæk (åpnet i 2007) vil være et godt utgangspunkt for dette. Det samme gjelder Aulestad som etter en omfattende restaurering gjenåpnes i Bjørnsonåret 2010 med betydelige nye arealer i driftsbygningen og Folkestua.

Samspeilet med andre aktører innenfor litteraturområdet lokalt, nasjonalt og internasjonalt blir viktig. Nobelprishjemmene ligger i, og like ved Lillehammer. Viktige samarbeidspartnere lokalt vil særlig være Norsk Litteraturfestival - Sigrid Undset-dagene, Nansenskolen med sin skrivelinje og hvor engasjementet rundt menneskeverd og demokrati står sentralt og HIL hvor det nå planlegges et nytt litteraturstudium. Andre viktige samarbeidspartnere vil være bibliotek, forfatterlag m.fl.

Nytt formidlingstilbud

Prosjektet som det nå søkes midler til er et nytt formidlingstilbud utviklet med tanke på å gjøre den nyrestaurerte driftsbygningen på Aulestad til en viktig og interessant formidlingsarena og supplement til opplevelse av Bjørnsons hjem på Aulestad. Utstillingen er planlagt åpnet i forbindelse med den nasjonale markeringen av Bjørnsonåret 2010. Uten nevneverdige bygningsmessige inngrep vil driftsbygningens store rom og tildels betydelige takhøyde bli benyttet som arena for formidling. Det formidlingsgrepet vi har valgt baserer seg på en dynamisk formidlingsform (audiovisuelle forestillinger), med mulighet for å utvikle stadig nytt innhold / nye historier.

Til jubileet i 2010 planlegges en audiovisuell opplevelse rundt litteratur og ytringsfrihet med utgangspunkt i våre to nobelprisvinnere i litteratur B. Bjørnson og S. Undset. Tittelen "Et menneskes sak er vår alles sak" er hentet fra Bjørnson. Ved første øyekast er de to forfatterne svært ulike, men de hadde en del klare felles trekk. De var begge utpregede realistiske forfattere. De hadde begge en engasjert rettferdighetssans og var ikke redde for å uttale seg. De er begge kjent gjennom sitt forfatterskap og sitt sterke engasjement i samfunnsdebatten, og deres forfatterskap gav tyngde til deres synspunkter. De brukte begge sine navn, sin skarpe penn og sitt liv til gang for saker større enn dem selv. Forestillingen skal uttrykke noe av kraften og intensiteten i de to forfatternes liv og litterære fremstillingsform.

Konseptet er å la publikum få oppleve et sterkt, audiovisuelt møte mellom disse to gigantene i norsk litteratur. Gjennom artikler, debattinnlegg, brev og litteratur møtes de to til meningsutveksling som går inn til kjernen i debatten rundt ytringsfrihetens grenser og betydning for demokratiet i de to forfatternes samtid og som også kan kaste lys over temaet i vår egen tid. Siktemålet med forestillingen er å aktualisere forfatternes skrivekunst og samfunnsengasjement til nye generasjoner.

Noen av de aktuelle sakene som blir berørt i utstillingen:

Dreyfus-saken:

Dreyfus-saken er betegnelsen på prosessen mot den franske offiseren Alfred Dreyfus som var av jødisk herkomst. Han ble anklaget og to ganger dømt for spionasje til fordel for Tyskland, for så å bli benådet og til sist frikjent. Saken splittet det franske samfunnet i mange år på slutten av 1800-tallet. Dreyfus ble av en krigsrett den 5. januar 1895 dømt til livsvarig opphold på Djeveleøya like utenfor Guyana i Sør-Amerika. Dommen kom på bakgrunn av forfalskede dokumenter, og da høyere offiserer oppdaget dette tok renvaskingen av Dreyfus til. Forfatteren Emile Zola og noen andre intellektuelle får saken prøvd i retten på nytt, og han blir benådet i 1899.

En av de som engasjerte seg i Norge var Bjørnstjerne Bjørnson, og Dagsposten trykket mange av hans innlegg og åpne brev til Zola. Bjørnsons meninger ble også formidlet gjennom tysk og fransk presse og vakte oppsikt. Selv om mange hadde sympati med Dreyfus, var det ikke alle i Norge som var enige med Bjørnson. For eksempel ble et forslag om å sende en støtteerklæring fra Det Norske Studentsamfund nedstemt av styret. Tiltross for motstand, ble saken for mange en vekker og spørsmålet om Norges minoriteter satt på dagsordenen. Særlig viktig var Bjørnstjerne Bjørnsons engasjement for Dreyfus, og hans arbeid for å skape forståelse og toleranse.

Ossietsky-saken:

Den tyske forfatteren og fredsaktivisten Carl von Ossietzky ble etter Hitlers maktovertagelse i 1933 satt i tysk konsentrasjonsleir. Da han ble foreslått til Nobels fredspris, gikk Knut Hamsun hardt ut i Aftenposten i en artikkel "Ossietsky". Samme dag sto artikkelen "Svar, Ossietzky" i Dagbladet. Den konkluderer slik: "Her er en stor norsk dikter som går til angrep på deg, han er en modig mann, han har valgt sin motstander med omhu, der du ligger kneblet i konsentrasjonsleiren. Han vil ha glemsel omkring deg. Men kanskje det vil være av de ting vi ikke glemmer – den store mektige verdensberømmtheten som spør og mannen i fangedrakt som ikke kan svare." Artikkelen var undertegnet Nordahl Grieg.

Tre uker senere sto følgende oppsett i flere aviser: "Undertegnede norske forfattere

mener at all diktnings verdi og livsrett i siste instans beror på at den er et uttrykk for ånd, og at forfatterne derfor, uansett deres holdning til dagens og tidens stridsspørsmål, må hevde åndsfrihetens prinsipp uavkortet. Underskriverne "beklager" at Knut Hamsun finner det tilbørlig å ta til orde mot en forsvarsløs og målbundet fange til fordel for et enemektig politisk styre som har drevet eliten av tyske forfattere, Hamsuns kallsfeller, i landflyktighet". Blant de 33 underskriverne var Forfatterforeningens formann, Sigrid Undset, samt to til av styret. Andre forfattere sluttet opp om Hamsun. De hevdet at de 33 hadde bestridd Hamsuns uinnskrenkede ytringsfrihet. Dette trekker opp en av de grensene for ytringsfriheten som ble diskutert i forfatterens samtid.

Krig, sensur og frie ytringer:

Sigrid Undsets klare standpunkt mot nazismen fra første stund vakte oppsikt både hjemme og ute. I tale og skrift bekjempet hun den totalitære ideologien og nazismens førerdyrkelse og forherligelse av de sterke og forakten for de svake bød henne inderlig i mot. Hun hadde tidligere et stort marked for sine bøker i Tyskland, inntil de ble forbudt. 20 april 1940 fikk hun ordre fra norske militære myndigheter om å forlate landet. I USA stilte hun seg straks til disposisjon for den norske informasjonstjenesten, og utfoldet i de fem årene hun var i Amerika en intens virksomhet, holdt foredrag, radiotaler og publiserte artikler, alt med sikte på å opplyse hvilke fundamentale moralske og kristne verdier som var truet av nazismens umenneskelige ideologi.

Bjørnson og Slovakia

Bak det nasjonale og høystemte ytre hos Bjørnson finnes en revolusjonær opprører. Han ville ikke være noen « stuepoet ». Han var minst hundre år før sin tid, sier presidenten i den slovakiske forfatterforening Josef Leikert i Bratislava. - Bjørnson fortjente ikke bare nobelprisen i litteratur, han burde også fått fredsprisen fordi han kjempet så intenst for oss slovakere og for andre små folk i Europa. Vi ser på ham som en stor humanist, sier Leikert, og legger til at Slovakia nå styres etter hans idealer og tanker.

Bjørnstjerne Bjørnson var en skikkelig bråkmaker når det gjaldt. Og det var mye å kjempe for. Ved inngangen av 1900-tallet ser han med bekymring at store nasjoner er i ferd med å valse over de små folkegrupper. Denne « kultur- assimilering », som prosessen ofte ble kalt, provoserte Bjørnson grenseløst. Fra Aulestad, fjernt fra det sentrale Europa, fulgte han med falkeblikk det som foregikk ute, og han satt med førstehånds informasjon. Bjørnson abonnerte på en rekke tidsskrifter, og i konflikten med madjarene hadde han i tillegg flere informanter i de slovakiske områdene.

Slovakene var en folkegruppe som for tusen år siden hadde slått seg ned vest for Ukraina og sør for Polen, med eget språk og egne kulturuttrykk. Fra 1867 var de i dobbeltmonarkiet Østerrike-Ungarn blitt underlagt Budapest og madjarene der, og ved århundreskiftet var de et hardt prøvet folk. Frontfigur i denne storstilte madjariseringen var undervisningsministeren grev Albert Apponyi, som i disse årene ofte var å se på fredskongresser i Europa der han talte om fred, frihet og framskritt for alt folk. « Kongressturisme » kalte Bjørnson disse fredskonferansene, og kvasset sine våpen mot Apponyi og de falske profetene han så i Budapest. I 1907 brakket de sammen for alvor.

Bjørnson reagerer kompromissløst, og legger all sin retoriske kraft inn mot denne madjariseringen. Fra Aulestad sender han ut sine anklager som straks trykkes i europeiske hovedstadsaviser. Rett foran øynene på det intellektuelle Europa kler han av det feirede ungarske aristokrati. Ungarerne svarer tilbake og prøvde å ufarliggjøre ham.

Men en høstdag i 1907 i Cernova - en liten landsby nord i landet, veltes det ungarske selvforsvar overende. 15 slovakiske sivile ble skutt og drept av de madjarske politistyrkene. Forfattere og intellektuelle i Praha varslet Bjørnson bare få dager etter massakren, og straks kastet han ut sin flammende kritikk mot de ungarske overgriperne. Han hadde åpne linjer til europeisk hovedstadspressen, og med kraftfull retorikk og bitende ironi, gjorde han både tragedien i Cernova og andre madjarske overgrep, kjent for hele Europa. Cernova ligger i utkanten av byen Ruzomberok helt oppunder Tatra-fjellene, ved grensen mot Polen. Borgermesteren i byen snakker i dag

om Bjørnson som en av byens store sønner. Ungdommer omtaler ham som en av deres idealer, og i byen finnes et eget Bjørnson-hus.

Utstillingen / forestillingen

Forestillingen er basert på store bilder / film som projiseres direkte på vegger og gulv i kombinasjon med en lydside. (Konseptet er inspirert av Chatedral d` images i den franske byen Les Baux de Provence hvor en siden 1975 i en naturlig kalksteinsgrotte har vist et titalls storslagne multimedieprogram rundt ulike tema og kunstnere. Opplevelsen er knyttet til projisering av store bilder direkte på grotteveggene sammen med en musikkbasert lydside.)

Bildene og projektorene er filmbasert og vil skape bevegelse i det enkelte fotografi og mulighet for å få fram detaljer i bildene. På lydsiden kombineres musikk med innlesning. Antallet projiserte bilder varierer fra forestilling til forestilling.

Teknikken

Det vil bli brukt 13 lerret i forestillingen. Det første lerret plasseres i front når publikum kommer inn. Her får publikum en introduksjon til forfatterne, forestillingen og til tematikken før de går videre. Samme introduksjons bilder vises på alle lerretene.

De øvrige 12 lerretene er plassert slik at publikum vandrer i en sløyfe langs langveggene fra venstre mot høyre. Lerretene er i høydeformat og er nøyaktig tilpasset de arkitektoniske rom som skapes i den gamle driftsbygningen, som fremstår mer som en katedral enn et fjøs. Det projiseres også på gulv. I tillegg til filmprojektorer med harddisk avspillere trengs et styringssystem og et program som forestillingen programmeres i og styres fra, samt høytaleranlegg som kombineres med stereo lyd med et antall mindre høytalere. Lyden skal fylle hele rommet og være plassert langs "ruten" publikum går.

Målgruppe

Denne måten å fortelle en historie på er først og fremst visuell og appellerer til et stort publikum. Forestillingen krever ingen forkunnskaper. Målet er å gi Aulestad et nytt, attraktivt formidlingstilbud til Bjørnsonjubileet som også kan trekke et nytt publikum inn på anlegget og sikre gjenbesøk. Målgruppen er både familier, skoleklasser og ungdommer generelt samt kulturinteresserte i alle aldre.

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato 15.10.2009

Sluttdato 15.05.2010

Aktivitetplaner

Tittel	Fra dato	Til dato
--------	----------	----------

Andre opplysninger/kommentarer om framdrift-/aktivitetsplan.

Staten eier Aulestad og har bevilget et betydelig beløp til restaurering av alle bygningene på Aulestad fram mot Bjørnsonåret 2010. Vi ønsker å understreke at det kun er bevilget penger til ytre restaurering av bygningsmassen. All innholdsproduksjon må finansieres uavhengig av dette. Forprosjektet til det nye formidlingstilbudet på Aulestad er slutført i september 2009 i samarbeid med Hybris Film / Sølvi Lindset Barber, og har bestått av utarbeidelse av konseptets innhold, tekniske løsninger, kostnadsoversikt samt bygningsmessige tilpasninger i låven i forbindelse med det pågående restaureringsprosjektet. Forprosjektet er i sin helhet finansiert av Maihaugen. Bjørnsonåret 2010 markeres med tre nasjonale arrangement. Et av disse er i tilknytning til Aulestad / Maihaugen 15. mai 2010. Gjenåpning av Bjørnsons hjem (etter restaurering) og åpning av det nye formidlingstilbud i tilknytning til låven på Aulestad vil stå sentralt i dette arrangementet.

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner? Ja

Samarbeidspartner 1

Navn	HYBRIS FILM
Formell avtale?	Nei
Postadresse	Stortorvet 10
Postnr / Poststed	0155 Oslo
Kontaktperson	Sølvi Barber
Tlf. til kontaktperson	90608164
E-post til kontaktperson	solvi.barber@gmail.com
Rolle	Forprosjektet er utviklet i samarbeid med Hybris Film v/ Sølvi Lindset Barber. Forprosjektet var basert på en samarbeidsavtale. Det er ikke inngått formell samarbeidsavtale om produksjon av utstillingen.

Prosjektbudsjett

Prosjekt

Ettårig eller flerårig prosjekt? Ettårig

BUDSJETT FOR FØRSTE ÅR

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	konservator	kr 60 000,00
Varer/utstyr	Utstyr software og hardware	kr 120 000,00
	Projektorer	kr 360 000,00
Tjenester kjøpt av andre		kr 0,00
	Billedinnsamling	kr 55 000,00
	Manus med enkel storyboard	kr 65 000,00
	Opptak, transport og planlegging	kr 80 000,00
	Redigering, etterarbeid	kr 80 000,00
	Musikk og lydproduksjon	kr 45 000,00
	Innlesning 3 stemmer	kr 30 000,00
	Studio	kr 10 000,00
	Adm	kr 15 000,00
	Forarbeid, teknisk tilrettelegging mm	kr 24 000,00
	Reise	kr 18 000,00
	Teknisk programmering	kr 75 000,00
	Overføring bilder, videored.	kr 75 000,00
	Installasjon visuelt	kr 82 000,00
	Lyd - installasjon utstyr	kr 100 000,00
	moms	kr 318 500,00
Andre utgifter (spesifiser)	Uforutsatt	kr 40 000,00
Totale utgifter		kr 1 652 500,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum ABM-utvikling</u>		<u>kr 250 000,00</u>
Søker Fritt Ord	Nei	kr 500 000,00
Søker DnbNOR, Sparebankstiftelsen	Nei	kr 800 000,00
Søker andre, næringsliv	Nei	kr 42 500,00
Egeninnsats konservator	Ja	kr 60 000,00
Totale inntekter		kr 1 652 500,00

Vedlegg

- Hybris CV.docx